

Як підготувати бюджетні зобов'язання до завершення бюджетного року

Чи потрібно робити заключну додаткову угоду до договору, щоб привести зобов'язання до фактичних показників? Як привести зареєстровані бюджетні зобов'язання до норми? Про все це — саме в цій статті.

Замовники, які є розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів (далі — розпорядники), протягом бюджетного періоду реєструють бюджетні, фінансові бюджетні зобов'язання в органах Казначейства та здійснюють оплати за договорами про закупівлю відповідно до вимог

Бюджетного кодексу України (далі — БКУ);

Порядку реєстрації та обліку бюджетних зобов'язань розпорядників бюджетних коштів та одержувачів бюджетних коштів в органах Державної казначейської служби України, затвердженого наказом Міністерства фінансів України [від 02.03.2012 № 309](#) (далі — Порядок № 309).

Відповідно до статті 48 БКУ розпорядники бюджетних коштів беруть бюджетні зобов'язання та здійснюють платежі тільки **в межах бюджетних асигнувань, встановлених кошторисами**, враховуючи необхідність виконання бюджетних зобов'язань минулих років.

У кінці бюджетного року **в замовників може виникнути необхідність привести свої зареєстровані бюджетні зобов'язання у відповідність до суми, на яку проведено платежі за цим зобов'язанням, або ж зменшити зобов'язання у зв'язку зі зменшенням кошторисних призначень**. Можуть стати у пригоді такі зразки додаткових угод:

[Додаткова угода за підпунктом 1 пункту 19 Особливостей;](#)

[Додаткова угода про розірвання договору без виконання зобов'язань;](#)

[Додаткова угода про розірвання договору зі зменшенням суми договору;](#)

[Додаткова угода про внесення змін до договору \(універсальна до прямого договору\);](#)

[приклад складання додаткової угоди до договору про закупівлю.](#)

Вищезазначене пояснюється тим, що пунктом 2.11 Порядку № 309 визначено, що в разі скорочення бюджетних асигнувань розпорядники повинні вживати заходів щодо ліквідації або скорочення обсягу бюджетних зобов'язань та / або бюджетних фінансових зобов'язань, які перевищують уточнені плани асигнувань загального фонду бюджету, плани надання кредитів із загального фонду бюджету, плани спеціального фонду, плани використання бюджетних коштів, помісячні плани використання бюджетних коштів.

Водночас відповідно до пункту 2.13 Порядку № 309 розпорядники в кінці бюджетного періоду приводять зареєстровані бюджетні зобов'язання за спеціальним фондом **у відповідність із фактичними надходженнями до цього фонду.**

Як оформити зменшення бюджетних зобов'язань

Внесення зміни до бюджетних зобов'язань, взятих на підставі договорів про закупівлю, **оформлюється додатковою угодою** до цього договору про закупівлю.

У період дії воєнного стану замовники проводять закупівлі відповідно до вимог Закону **з урахуванням Особливостей** здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі», на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування, затверджених постановою Кабінету Міністрів України [від 12.10.2022 № 1178](#) (далі — Особливості № 1178).

Пунктом 19 Особливостей № 1178 визначено випадки, у яких зміна істотних умов договорів про закупівлю, укладених відповідно до [пунктів 10 і 13](#) (крім [підпункту 13](#) пункту 13) Особливостей № 1178, після їх підписання є можливою.

Одним із таких випадків є зменшення обсягів закупівлі, зокрема з урахуванням фактичного обсягу видатків замовника. Розглянемо на прикладі, як оформити додаткову угоду на зменшення обсягів закупівлі та, як наслідок, суми бюджетних зобов'язань (Приклад 1).

Приклад 1

Припустимо, замовник за договором про закупівлю послуг із заправки картриджів, укладеним на суму 150 тис. грн за результатами проведення процедури закупівлі, протягом року здійснив оплату лише на суму 90 тис. грн, тобто 60 тис. грн зобов'язань за цим договором залишаються невикористаними. У такому разі **замовник пропонує надавачу послуг** укласти додаткову угоду до договору про закупівлю, умовою якої буде зменшення обсягу закупівлі.

ДОДАТКОВА УГОДА № 1*

до Договору № 14 від 04.03.2023 про надання послуг

М.
Київ

21.1

2.2023

Замовник (найменування) в особі начальника управління Цибуленко О. П., що діє на підставі Статуту, з однієї сторони, та **Виконавець** (найменування) в особі директора Даниленко С. М., що діє на підставі Статуту, з іншої сторони, що разом іменуються Сторони, **керуючись підпунктом 1 пункту 19 Особливостей** здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі», на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 12.10.2022 № 1178, а саме: зменшення обсягів закупівлі, зокрема з урахуванням фактичного обсягу видатків замовника, згідно з пунктом 7.1 Договору № 74 від 22.01.2023 та частиною 1 статті 188 Господарського кодексу України, частиною 1 статті 652 Цивільного кодексу України, дійшли взаємної згоди:

1. Викласти пункт 2.1 Договору в такій редакції:

«Загальна вартість послуг за цим Договором становить **90 000 грн 00 коп.** (дев'яносто тисяч гривень 00 копійок), з урахуванням ПДВ 20 %».

2. Усі інші умови Договору залишаються без змін.

3. Ця Додаткова угода складена у двох примірниках, що мають однакову юридичну силу, та надаються по одній для кожної із Сторін.

4. Додаткова угода набирає чинності з дати підписання її Сторонами, діє протягом дії Договору та є його невід'ємною частиною.

ВИКОНАВЕЦЬ
ЗАМОВНИК

Примітка: * текст додаткової угоди є примірним, не є обов'язковим для застосування та наведений лише для наглядного прикладу.

Також можете завантажити більш загальний [приклад додаткової угоди за підпунктом 1 пункту 19 Особливостей](#).

Звертаємо увагу: у разі виникнення потреби внести зміни до договору про закупівлю замовникам необхідно враховувати вимоги пункту 19 Особливостей № 1178, а саме: оприлюднити повідомлення про внесення змін до договору про закупівлю відповідно до вимог Закону з урахуванням Особливостей № 1178 шляхом заповнення відповідних полів електронної системи закупівель та саму додаткову угоду у форматі PDF.

Стосовно оприлюднення додаткової угоди в електронній системі зверніть увагу на [інфографіку щодо формату .PDF у публічних закупівлях](#).

Після укладення із виконавцем додаткової угоди до договору про закупівлю замовнику

слід пам'ятати, що відповідно до пункту 2.9 Порядку № 309, **у разі змін умов бюджетних зобов'язань**, розпорядник повинен **протягом 7 робочих днів** з дати їх виникнення **подати до органів Казначейства Реєстр бюджетних зобов'язань розпорядників (одержувачів) бюджетних коштів** (далі — Реєстр) та / або Реєстр бюджетних фінансових зобов'язань розпорядників (одержувачів) бюджетних коштів **і відповідні підтвердні документи** щодо уточнення реквізитів та показників таких бюджетних зобов'язань.

При знятті з обліку бюджетних зобов'язань та бюджетних фінансових зобов'язань суми в реєстрах проставляються з мінусом.

Наведемо приклад, як замовнику правильно заповнити Реєстр у разі зняття з обліку бюджетних зобов'язань (Приклад 2).

Приклад 2

Реєстр бюджетних зобов'язань розпорядників (одержувачів) бюджетних коштів*

від 21 грудня 2023 року № 86

Дані бюджетних зобов'язань

№ з/п	КЕКВ/ККК				Дані бюджетного зобов'язання					При-мітка	
					дата документа	номер документа	строк дії договору	сума (грн)	попередня оплата (грн)	інформація про закупівлі	інші суттєві умови
1	2	2	4	0	04.03.2023	14	04.03.2023-31.12.2023	-60000,00		ua-2023-02-01-999999-a	Дод.уг. №1

*Примітка: * текст Реєстру є примірним та наведений лише для наглядного прикладу.*

Зменшення бюджетних зобов'язань за певним договором про закупівлю дозволить замовнику привести їх у відповідність до кошторисних призначень. Також у разі виникнення залишку зобов'язань у кінці бюджетного року його можна ефективно використати саме на ті цілі, які потрібні замовнику.

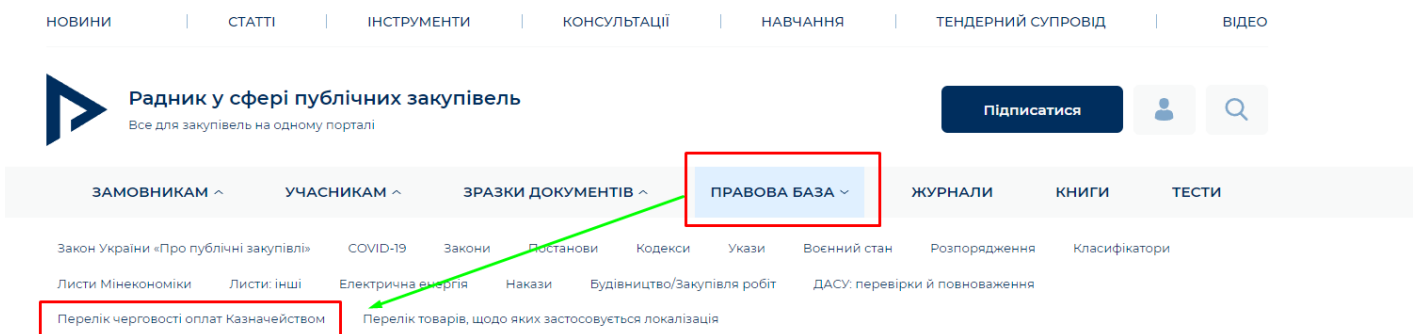
Вивільнення кошторисних призначень у разі зменшення бюджетних зобов'язань за одним договором про закупівлю дає можливість зареєструвати бюджетні зобов'язання під інший договір про закупівлю!

Розпорядникам бюджетних коштів потрібно звернути увагу, що, відповідно до пункту 2.13 Порядку № 309, наприкінці бюджетного періоду **необхідно привести зареєстровані бюджетні зобов'язання за спеціальним фондом у відповідність із фактичними надходженнями до цього фонду**. Саме з цією метою деякі замовники стають ініціаторами укладення остаточних додаткових угод на приведення показників за укладеним договором про закупівлю до його фактичних даних.

Що робити замовнику із зареєстрованими, але ще не оплаченими бюджетними зобов'язаннями

На період дії воєнного стану платежі з бюджетних рахунків замовників органи Казначейства, керуючись вимогами [Порядку виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09.06.2021 № 590](#) (далі — Порядок № 590), здійснюють лише з **урахуванням ресурсної забезпеченості єдиного казначейського рахунку**. Черговість платежів, які здійснюються за дорученнями клієнтів, визначено пунктом 19 Порядку № 590.

Під час формулювання предмета договору про закупівлю **замовникам слід брати до уваги перелік найменувань товарів, робіт та послуг, зазначених у пункті 19 Порядку № 590**. На порталі RADNUK.COM.UA відображено цей перелік:

Перелік черговості оплат Казначейством

Роздрукувати

- ▼ Інфографіка
- ▼ Відеодопомога
- ▼ Статті
- ▼ Журнали
- ▼ Автори
- ▼ Зразки документів
- ▲ Правова база
 - Проекти законів
 - Кошторисні норми
 - Будівництво/Закупівля робіт
 - ДАСУ: перевірки й повноваження
 - Електрична енергія
 - Листи Мінекономіки
 - Листи: інші
 - Кодекси
 - Закони
 - Укази

Перелік почергових платежів, які здійснюють Казначейство та органи Казначейства за дорученнями клієнтів з урахуванням ресурсної забезпеченості єдиного казначейського рахунку відповідно до Порядку виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану, затвердженого **постановою Кабінету Міністрів України від 09.06.2021 № 590**.

У будь-якому разі пам'ятайте: платежі з рахунків замовників проводяться тільки за напрямками та в черговості та обов'язково з урахуванням ресурсної забезпеченості єдиного казначейського рахунку.

Дуже важливо! У Таблиці наведено примірний (орієнтовний) код за **ДК 021:2015 «Єдиний закупівельний словник»**. Кожен замовник повинен самостійно визначити код з огляду на специфіку / тип / вид / особливості саме вашої закупівлі. Якщо будуть проблеми, детальніше про визначення предмета закупівлі читайте **тут і тут**.

Вид платежу	ОРІЄНТОВНИЙ
	код ДК 021:2015 «Єдиний закупівельний словник» за розділом / групою / класом
ПЕРША ЧЕРГА:	
за видатками на національну безпеку і оборону та на здійснення заходів правового режиму воєнного стану, а також розпорядників (одержувачів) бюджетних коштів,	

Це означає, що, якщо протягом 2023 року за договором про закупівлю товарів, робіт або послуг, які не визначені **в першій черзі** (підпункт 1 пункту 19 Порядку № 590) **або другій черзі** (підпункт 2 пункту 19 Порядку № 590), було зареєстровано бюджетні зобов'язання та бюджетні фінансові зобов'язання (тобто замовником вже укладено договір чи навіть отримано товар або послуги, про що свідчить накладна на товар або акт надання послуг) і такі фінансові зобов'язання залишаються неоплаченими (перебувають у третій черзі платежів (підпункт 3 пункту 19 Порядку № 590), **то у розпорядника бюджетних коштів у разі їх неоплати до кінця 2023 року виникне бюджетна кредиторська заборгованість на початку наступного року.**

У наступному році кредиторська заборгованість може бути погашена у порядку, визначеному чинним законодавством. У наступному бюджетному періоді таку заборгованість можливо погасити за умови:

передбачення в Паспорті бюджетної програми розпорядника бюджетних коштів на відповідний рік погашення кредиторської заборгованості як окремого напрямку видатків;

наявності бюджетних асигнувань у розпорядника для здійснення відповідних видатків.

Однак до кінця 2023 року лишається ще деякий час та надія на оплату всіх зареєстрованих бюджетних зобов'язань.

Така умова стосується замовників, які в розумінні БКУ є розпорядниками бюджетних коштів. Для замовників, які є одержувачами, умови дещо інші.

Так, згідно з пунктом 2.14 Порядку № 309 **неоплачені в кінці бюджетного періоду** бюджетні фінансові зобов'язання, які були зареєстровані для здійснення попередньої оплати (виплати авансу), інші бюджетні фінансові зобов'язання, які не є кредиторською заборгованістю, **бюджетні зобов'язання та бюджетні фінансові зобов'язання одержувачів бюджетних коштів знімаються з обліку органами Казначейства.** Про зняті з обліку бюджетні зобов'язання та бюджетні фінансові зобов'язання органи Казначейства повідомляють **розпорядників** бюджетних коштів.

Звертаємо увагу! Якщо за договором про закупівлю, укладеним у минулому бюджетному періоді, залишились на початку нового бюджетного періоду виконані, **але неоплачені** зобов'язання, то цей договір **не можна вважати виконаним**, адже замовник не дотримався взятих зобов'язань у частині оплати, передбаченої умовами договору про закупівлю.

Тому в разі, якщо на кінець бюджетного періоду за договором про закупівлю залишились неоплачені бюджетні зобов'язання, то звітувати про виконання за таким договором про закупівлю варто після виконання сторонами всіх зобов'язань, передбачених умовами

договору про закупівлю, зокрема стосовно здійснення повної оплати товарів, робіт або послуг.

Загальні висновки

Наприкінці бюджетного року замовники можуть привести свої зареєстровані бюджетні зобов'язання у відповідність до суми, на яку проведено платежі за цим зобов'язанням, або ж зменшити зобов'язання у зв'язку зі зменшенням кошторисних призначень. За таких обставин можуть стати у пригоді такі зразки додаткових угод:

- [Додаткова угода за підпунктом 1 пункту 19 Особливостей;](#)
- [Додаткова угода про розірвання договору без виконання зобов'язань;](#)
- [Додаткова угода про розірвання договору зі зменшенням суми договору;](#)
- [Додаткова угода про внесення змін до договору \(універсальна до прямого договору\);](#)
- [приклад складання додаткової угоди до договору про закупівлю.](#)

Внесення зміни до бюджетних зобов'язань, взятих на підставі договорів про закупівлю, **оформлюється додатковою угодою** до цього договору про закупівлю.

У разі виникнення потреби внести зміни до договору про закупівлю замовникам необхідно враховувати вимоги пункту 19 Особливостей № 1178, а саме: оприлюднити повідомлення про внесення змін до договору про закупівлю відповідно до вимог Закону з урахуванням Особливостей № 1178 шляхом заповнення відповідних полів електронної системи закупівель та саму додаткову угоду у форматі PDF.

Вивільнення кошторисних призначень у разі зменшення бюджетних зобов'язань за одним договором про закупівлю дає можливість зареєструвати бюджетні зобов'язання під інший договір про закупівлю.

Якщо протягом 2023 року за договором про закупівлю, які не визначені в першій або другій черзі Порядку № 590, було зареєстровано, але не оплачено бюджетні зобов'язання, то у розпорядника бюджетних коштів у разі їх неоплати до кінця 2023 року виникне бюджетна кредиторська заборгованість на початку наступного року.

Якщо за договором про закупівлю, укладеним у минулому бюджетному періоді,

залишились на початку нового бюджетного періоду виконані, але неоплачені зобов'язання, то цей договір не можна вважати виконаним. Тому за таких умов не рекомендуємо звітувати про виконання договору про закупівлю (оскільки звітуємо після виконання сторонами всіх зобов'язань).

Слідкуйте за оновленнями portalу та додатково читайте:

«Готуємося до укладання додаткових угод в обсязі 20 % на 2024 рік: крайній строк та приклади додаткових угод»;

«Увага! Можливі проблеми під час реєстрації договору, укладеного за результатом застосування електронного каталогу (ЗПП)»